

MAS KVALITETSHANDBOK

FÖR GOD OCH SÄKER VÅRD

Rutin för cytostatikabehandling i hemmet

RIKTLINJE

RUTIN

Dokumentnamn: Rutin för cytostatikabehandling i hemmet			
Framtagen av: Medicinskt ansvarig sjuksköterska	Gäller from: 2017-02-28	Gemensam med Regionen: ☐ Ja ☒ Nej	Gäller egen regi: ☒ Ja ☐ Nej Gäller privat regi: ☐ Ja ☒ Nej
Godkänd av: Socialchef med ledningsgrupp	Gäller tom: Tills vidare		

Revisionshistorik

Datum för revidering och uppdatering	Beskrivning
2024-09-05	Genomgång och revidering/uppdatering av hela rutinen

Bakgrund

Cytostatika och cytotoxiska läkemedel kan användas vid behandling av elakartade tumörsjukdomar, rubbningar i immunsystemet, autoimmuna sjukdomar, reumatiska sjukdomar och hudsjukdomar samt i samband med transplantationer. Cytostatika utsöndras via kroppsvätskor såsom urin, avföring, kräkningar, svett och saliv. Cytostatika kan finnas kvar i kroppsvätskorna i upp till fem dygn efter avslutad behandling.

Rutinen gäller för all personal som iordningställer och/eller administrerar cytostatika samt personal som exponeras för läkemedlen på annat sätt, exempelvis vid vård av patient i anslutning till behandling och vid omhändertagande av utsöndringar och avfall.

Hantering vid cytostatikabehandling

Basala hygienrutiner

Basala hygienrutiner ska tillämpas vid cytostatikabehandling, vilket vid dessa situationer omfattar:

- Handtvätt med tvål och vatten om händerna är eller kan antas vara smutsiga, samt direkt efter hantering av läkemedel/utsöndringar/spill/avfall
- Handdesinfektion före och efter varje vård- och omsorgsmoment
- Nitrilhandskar
- Långärmat engångsplastförkläde vid hantering av mixturer, injektioner, infusioner och vid hantering av utsöndringar/spill
- Skyddsglasögon eller visir vid risk för stänk mot ansiktet

Peroral cytostatikabehandling

- Vid hantering används nitrilhandskar
- Om läkemedlet iordningställs i dosett ska separat dosett användas där inga övriga läkemedel förekommer
- Vid uttag av läkemedel från originalförpackning används sked. Plastsked (engångs) som slängs efteråt är att föredra, annars ska skeden diskas efter användning

- Dessa tabletter eller kapslar får inte delas eller krossas
- Läkemedlet ska sväljas med riklig mängd vätska

Utsöndringar

- Nitrilhandskar och långärmat engångsplastförkläde ska alltid användas. Kontaminerat material läggs i dubbla avfallspåsar som försluts och slängs
- Efter toalettbesök eller tömning av urinflaska/bäcken, spola med nedfällt toalettlock två gånger
- Om urin samlas i urinflaska/bäcken ska lock användas. Låt urinen svalna då varm urin förångas mer. Håll därefter urinen försiktigt i spoldesinfektor/toalett. Undvik stänk. Spola med nedfällt toalettlock två gånger. Tömnda urinflaskor och bäcken rengörs i spoldesinfektor om det finns att tillgå. Om spoldesinfektor inte finns att tillgå sköljs dessa ur med vatten och rengörs sedan med rengöringsmedel. Avsluta med ytdesinfektionsmedel
- Tömningsbara urinuppsamlingspåsar töms i urinflaska/toalett eller annan behållare som uppfyller syftet. När påsen är tömd läggs den i dubbla avfallspåsar som försluts och slängs. Använd urinflaska eller behållare rengörs enligt ovanstående punkt. Om urinen töms i toalett ska det spolats två gånger med nedfällt toalettlock. Om icke tömningsbara urinuppsamlingspåsar används knyts slangen och påsen läggs sedan i dubbla avfallspåsar som försluts och slängs
- Använda inkontinenshjälpmedel läggs i dubbla avfallspåsar som försluts och slängs

Cytostatikaspill

Ytor

Torka upp eventuellt spill med absorberande engångsmaterial. Låt materialet absorbera vätskan, undvik svepande rörelser. Tvätta med vatten och rengöringsmedel. Avsluta sedan med ytdesinfektionsmedel. Använt material läggs i dubbla avfallspåsar som försluts och slängs direkt i avfallshanteringen.

Stänk i ögon

Skölj omedelbart och i minst 15 minuter med vatten. Använd ögondusch om det finns att tillgå. Kontakta läkare. Kontakta din chef.

Spill på oskyddad hud

Skölj omedelbart och i minst fem minuter med vatten. Tvätta därefter noga med tvål och vatten. Om irritation uppstår, kontakta läkare. Kontakta din chef.

Tvätt

Alla tyger som fått svett, saliv, urin, avföring eller kräkningar på sig ska tvättas direkt om det går, och helst skilt från annan tvätt. Använd vanligt tvättmedel. Om det inte går att tvätta direkt förvaras tvätten i en sluten plastpåse så länge.

Styrdokument

Hälso- och sjukvårdslagen (SFS 2017:30)

Patientsäkerhetslagen (SFS 2010:659)

Patientlagen (SFS 2014:821)

Cytostatika och andra läkemedel med bestående toxisk effekt (AFS 2005:5)

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården (HSLF-FS 2017:37)